

**Essa de d'ove ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.**

Prețulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . .	6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . .	3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . .	1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate.

pre anu intregu . . .	9 fl. v. a.
„ dinmetate de anu .	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericéscă, scolastică, literară și economică.

Correspondențiile și banii de prenumeratiune se se adresează de dreptului: Redacțiunei „*Lumina*” în Aradu, cancelaria episcopescă.

Pentru publicațiunile de trei ori, ce conținu cam 150 de cuvinte (spațiu de 20 sîre garmond) taca. a. 3 fl.; pînă la 220 de cuvinte, 4 fl. era mai sus 5 fl., întielegendu-se într’ aceste sume si timbrulu. — Prețulu publicațiunilor se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

N. 103 B.
1874

Circulariu

la toate oficiile protopresbiterali din districtul consistoriului aradanu.

Procurarea si publicarea datelor despre miscamantul poporatiunii din anu in anu este o afacere principala a oficiilor statistice atatu din privinta administratiunii bune catu si in interesulu sciintieloru.

Din acestu motivu înaltulu Ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune publica prin înțimatulu din 26 Ianuaru a. c. Nr. 1623. a dispusu ca aretarile misicamentului poporatiunei sè se estraga si compuna prin preotimea parochiala cu tóta acŭrateti'a si pe anii espirati 1871, 1872 si 1873 din protocólele matriculari a le cununatiloru, botezatiloru - si reposatiloru, dupa formulariulu si instructiunea alaturata.

Acestatea formulare sè le predée preotimea parochia-
la nemidilocitu jurisdictiunei politice, respective pretore-
lui la care apartiene comunitatea — celu multu pana la
midiloculu lui Martiu st. nou.

Pr. tit. D. Ta comunicandu acesteia numai decâtu cu preotimea parochiala din submanuatulu tractu protopresbiteralu, pe partea careia sub % se alatura trebuintiosulu numeru de tiparitura, vei priveghiâ cu tota rigurositatea, ca fiesce-care oficiu parochialu pana la defiptulu terminu amintitu se corespunda acestei indrumari nesmintitu si sub greomentulu responderii personale a respectiviloru preoti.

Aradu, 24. Ianuaru, 1874.

Presidiulu substitutu :
Andrei Pappu
Protosinceln.

ad. 103 B.
1874

Vallás: } Megye: - Comitatul:
Religiune: } Szoigabiroi jaras: - Cercu politic-administrativ

A népesedési mozgalom kimutatása az 187__ évre.

Aretarea misicamentului poporatiunei in an. 187

Község (anya- és fiólk egyházának megnevezése)	Házasság kötöttet Casatorii inchiate	Született S'aunascutu				Meghalt Au muritu				Jegyzet Anotatiune
		össze- sen cu totalu	ezek közül vegyes vallású dln aceste au fo- stu de relig. amest.	összesen cu totalu	ezek közül törvénytelen ágyból dln acestia au fostu nelegitimi	összesen cu totalu	ezek közül gyermek az 5 évig dintre acest'a prunci pana la anulu 5-lea			
Comunitatea (numirea bi- sericeii mat- re si filiale a ei)		fiú baleti	leány fete	fiú baleti	leány fete	finemű de aes. barbat.	nőnem de ses. feme- les.	fiú baleti	leány fete	

Instructione

la implerea aretarei.

1) Datele misicamentului poporatiunei in anii 1871, 1872 si 1873 se voru aretá pe bas'a acestei tabele numai in modu sumariu, insa pentru fiecare anu pe câte o fôia speciala.

2) Biserică mama și fiicăre biserică filială singurateca capeta câte una seria specială.

3) Bisericele filiale situate pe teritoriul altei jurisdicțiuni (comitatu, scaunul, districtu) nu se voru aretă pe fôia bisericeii mame, ci pe o fôia specială.

4) În urma toate aceste aretari se voru transmite respectivei jurisdicţiune spre a se potè compune aretarea generală după teritoriulu' politicu-administrativu.

Nr. 124
58. scul.

Cerculariu consistorialu in privinti'a cursuri-
loru de invetiamentu pentru mositu.

**Tutorora pt. protopresbiteri si inspectori de scóle
in districtulu Consistoriului din Aradu.**

Inaltulu Ministeriu de culte si de invetiamentu publicu, la 23. Ianuariu an. cur. Nr. 31657 ex 1873 comunicà ordinatione ce au emis'o catra comitate pentru a indemnà la participare in cursurile de invetiamentu pentru mositu, ce cu spesele tierii s'au deschisu in Oradea Mare si in cari propunerile sunt atātu in limb'a romanésca câtu si in cea ungurésca.

Cu dreptu cuventu ni se cere de la Inaltulu Ministeriu ca acestu institutu, in carele se invetia mositulu, se-lu recomandamu in atentiunea protopresbiteriloru si inspectoriloru, preotiloru si invetiatoriloru, ca se indemne pre singuratecele persóne cari ar avé aplecare se invetie mositulu, dar mai vertosu se le indemne pre comune, a nu lasá se tréca nefolositu privilegiulu acestoru cursuri, in cari potu se-si pregatésca mósie bune, precum le pretinde interesulu umanitatei, alu sanetatei si alu economiei nationali.

Cele mai multe comune nu au mósie cari se posiéda
cunoscintiele ce se receru, si totusi cu durere a trebuitu
se esperieze si Inaltulu Minisrteriu cumca in Orade
cursurile de invetiamentu nu sunt cercetate dupa trebu-
intia, si acésta neingrigire lovesce interesele poporatiu-
nei, e in daun'a sanetatei, dar mai vertosu lips'a mósi-
eloru bune o sentiesce amaru poporatiunea sermana de
prin sate.

In aceste cursuri, pre langa mositu, se va propune tratarea de care duce lipsa femeii a nascinte si baietulu nascutu, si se vor dá invetiaturi practice despre ingrigirile ce se receru la morbosii.

Este interesul comunelor, al reuniunilor si al tuturor celor a cari iubesc binele publicu si fericirea deapropelui, ca si materialmente se spriginésca pre femeile inteliginti si cu purtare buna, cari ar dori se participe la aceste cursuri. Si pana candu legelatiunea tierii

va despune aplicarea mósíloru comunali, trebuesce ca insesi comunele se intieléga cumca interesulu loru moralu si materialu, interesulu esistintiei, recere se aiba mósie bine calificate, deci comunele se indemne si se trimita la acestu cursu si pre femeile cari degiá practica mositulu fora se aiba tóte cunoscintiele câte sunt necesare.

Cursulu celu mai de aprópe in Orade se va incepe la 1. martiu an. curinte stilulu nou.

Ministeriulu s'a ingrigitu, dupa putintia, ca femeile sermane si straduitórie cari se vor infatisia la acestu cursu, se capete si unu ajutoriu.

Éra cu inceperea cursului nou la 1. octobré an. cur. st. nou, Ministeriulu, ca se póta impartí ajutorie mai multe, va recercá pentru spriginire pre jurisdicțiunile din tiéra, avendu consideratiune desclinita catra comunele serace cari nu au inca mósie provediute cu diploma, astu-feliu ca autoritatile publice se le propuna pre acele femei, caror'a se li se dee ajutoriu a cercetá cursulu.

Cursulu invetiamentului este degiá statoritu asia, cá fiecare anu se imparte in dóue semestre câte de cinci luni. Semestrulu séu cursulu de iérna alu invetiamentului se incepe la 1. octobré si tiene pana in capetulu lui fauru; éra cursulu de véra se incepe la 1. Martiu si tiene pana in capetulu lui iuliu.

De la femei'a, carea doresce se fie primita la cursu, se recere:

1. se nu fie mai tinera de 20 de ani, si nici in verst'a de peste 40 de ani;
2. cari sciu cetí si scrie, vor avé preferintia;
3. atestatu de la antistia séu de la preotu despre purtare morala, si atestatu de la medicu despre sanetate;
4. celea cu morhuri lipiciose, si celea cari acum sunt in diumetatea a dóua din timpulu starii binecuventate, nu se vor primí.

La capetulu fiecarui cursu se tienu essamine, inaintea unei comissiuni de trii membri. Cari in essamine, vor dovedí sporiu, vor face juramentulu si vor capetá diplom'a, prin ce dobandescu drepturi egali cu mósiele cari s'au calificatu la universitatea din Pesta séu la cea din Clusiu.

Carea la essamine nu va dovedí sporiu de ajunsu, va trebui se repetiésca o luna séu câte se va recere.

Éra acea femeia carea este si sermana, si sporiu bunu va dovedí in esame, va capetá in daru instrumintele de lipsa.

Protopresbiterii si inspectorii sunt poftiti ca, pre calea preotiloru si a invetiatoriloru, se lumineze poporulu despre folosulu acestui cursu de invetiamentu si se-lu indemne a nu lasá privilegiulu nefolositu. Éra acolo, unde degiá organele administratiunei politice vor fi intreprinsu pasii de lipsa, organele acestui Consistoriu prin acést'a sunt indrumate se li dee mana de ajutoriu.

Se nu se pérda din vedere aceea cá, capitalulu economicu alu poporului romanu ort., in precumpenire sunt bratiele muncitórie. De la sanetatea acestoru bratie, aterna puterea loru de a munci, aterna fericirea. De aceea, sanetatea femeii romane, cuprinde in sine o diumetate din fericirea poporului romanu.

Desclinitu onorat'a preotime, la oca siunea funtiuniloru sale ce i le prescrie euhologionulu va fi culesu esperiintie amare din lips'a mósíloru bine calificate. Ar fi omisiune nescusabila se desconsidere aceste esperintie, si se nu le intrebuinteze acum intru a luminá poporulu despre folosulu cursului amintitu.

Consistoriulu crede tare cá preotime, si fiecare preotu in parte, purtandu grige de prosperitatea credin-

tiosiloru sei, va desvoltá activitatea ce i-o impune oficiulu, acea activitate ce-lu apropia de Dumnedieu carele este nu numai doctorulu sufletelor ci si alu trupuriloru.

Aradu, 29. Ianuariu 1874.

Pentru consistoriu:
Andrei Papp m. p.
Presiedinte substitutu.

194.
1874. B

Catra toti asesorii consistoriali dela senatulu strinsu bisericescu.

Pentru pertractarea mai multoru obiecte de urgentia ce cadu in resortulu senatului strinsu bisericescu alu acestui consistoriu diecesanu, — se va tiené siedintia consistoriala extraordinaria Marti in $\frac{5}{17}$ Februaru a. c.

Toti DD. asesori consistoriali dela acestu senatu sunt poftiti a partecipá nesmintitu la acést'a siedintia.

Aradu, 30. Ianuariu 1874.

Presiedinte consistorialu
substitutu.
Andrei Papp, m. p.
protosincelu.

Nr. esib. 32.
Epit fond.

Insciintiare.

Pl. lit. domni membri ai Epitropiei provisorie pentru administratiunea fonduriloru comune bisericesci si scolarie ale dieceselor de Aradu si Caransebesiu, cu acést'a se insciintiédia spre orientare si acomodare: cá prossim'a siedintia lunaria, — din cause intrevenite nu se póte tiené la diu'a defipta dupa ordulu staveritu prin §. 10. alu Regulamentulu de procedere, — adeca joi in $\frac{7}{19}$ ci mane di vineri in $\frac{9}{20}$ Februaru a. c. — in órele si localitatea indatinata.

Aradu, 8. Februaru, 1874.

Presiedinte substitutu:

Dr. **Atanasiu Sandor**, m. p. **Petru Petroviciu**, m. p.
notariu.

PARTE NEOCIFIALE.

Predica

la Duminec'a lásatului de carne.

Candu va vení filu omenescu intru mairica sa si toti santii angeri cu densulu, (Mateiu c. 25 v. 31.)

Par' cá judecatoriulu celu dreptu astadi incungiuratu de puterile ceresci, — de santii angeri — in midiloculu tumultului numerosu aduce sentintia cea finala si drépta! Par' cá deja in momentul de facia se si publica si efep-tuesce acea sentintia! Gróznica sensatiune! Sentintia ce ascépta pre totu omulu ce vine in lume — fia elu imperatu, bogatu ori seracu, dreptu ori pecatosu — este acea despre care acuma in midiloculu casei Domnului standu, cu puterea apostolésca investitu — voiu cuventá. Insa ca cuvintele mele se prinda radacini in inimele vóstre, — rogu pe parintele lumineloru ca se-mi trimita ajutoriulu si darulu seu celu santu, éra vóue se vi lumineze mintile spre intielegerea buneloru sale vestiri, cari eu trimisulu densului in minutele aceste vóue vi le vestescu. Fiti dara ve rogu cu buna luare aminte!

In lumea acést'a I. Crestini! din partea pré inaltului tronu Ddieescu nóue muritoriloru ni s'au garantatu o mare bunatate Dieésca adeca: libertatea omului in cugetu, cuventu si fapta; déca cugetarile, cuvintele si faptele nóstre voru purcede Crestiniloru! din inima infranta si smerita catra Ddieu, atunci cu fruntea deschisa, fora frica si temere vomu stá inaintea judecatoriului a tóte,

ascultandu sentinti'a ce va se-o enuncie asupra nóstra, — atunci sensatiunea cea gróznica se va prefáca in afectede bucuria si mangaiere.

Multe semne suntemu dedati Crestinilor! a vedé in lumea acést'a ca precedintiele binelui ori reului, ce adeseori ne intimpina. Aceste tóte ne facu se cugetamu la Tatalu nostru celu cerescu si se indreptamu viéti'a nóstra pe calea virtutiloru crestinesci. Asia afora de cele ce iscusimu in tóte dilele, aflamu in s. biblia si altele afora de rondu.

Iosifu evreulu in cartea 7-ea c. 12. candu povestesc despre resipirea Ierusalimului prin Romani, dice cá cu unu anu mai nainte se vediú o cometa, adeca o stea cu eóda in forma de sabia asupra cetatii Ierusalimului. Se dice cá, candu Moisie primí cele 10 porunci in muntele Sinaiu se audira tunete si fulgere cátu si muntii din giurulu Sinaiului s'au cutremuratu necum poporulu evrescu. Ni spune Istori'a cá imperatului Constantinu celu mare — purtandu resbelu cu Macsentiu — i s'a aretatu pe cerin semnulu crucei, ca semnulu invingerii decumva va parasí paganetatea, precum s'a si intemplat.

Déca Ddieu I. A. la resipirea unei cetati, la purtareá unui resbelu aréta minuni si semne atunci ce socotiti? nainte de diu'a dileloru candu nu unu omu, nu o cetate, nu unu locu unde se va intamplá resbelulu, ci tóta lumea cátu e dela resaritu pana la apusu, si dela amédiadi pana la médianópte va stá sub cercare, nu se voru aretá minuni si semne? „*Voiu dá minuni in ceriu susu si semne pre pamentu diosu, sange si focu si aburu de fumu, sórele se va schimbá intru intunerecu si lun'a in sange mai nainte de venirea dilei Domnului cei mare si luminate*“ dice Ioilu in cartea sa c. 2. v. 30. si 31. — S. Sofroniu caracterisédiá diu'a acést'a de „*diu'a maniei a necadiului, a nevoiei, a chinului, a perirei, a cetii si a intunerecului, a norului si a negurei, diu'a trambitiei si a strigarei.*“ —

Se va judecá tóta lumea „*candu va vení fiulu omenescu intru marirea sa si toti santii angeri cu densulu*“ — precum si S. Evangelia de astadi cu glasu inaltu ne vestesc — si cei drepti si cei pecatosi. Celoru drepti va dice judecatoriulu „*Veniti binecuvéntatii parintelui meu de mosteniti imperati'a ceriului care este gatita voue dela intemeierea lumii.*“ Veniti! cá tatalu meu celu cerescu astadi 'si deschide vistierile sale inaintea vóstra; astadi elu' ve imbracisédiá pe voi ca si unu parinte pe fii sei, astadi faptele vóstre cele bune se voru numerisá si depune in archivulu celu mare a eternitatii spre glori'a vóstra, carii in atátea ronduri m'ati hranitu, m'ati imbracatu si cercetatu in temnitia. Veniti! impreuna cu mine se intramu la nunt'a cea cerésca, cáci acolo stá paháruulu Domnului gátitu pentru voi. Éra celoru pecatosi li va dice totu acelu judecatoriu „*Ducetive dela mine blastemátiloru in foculu celu vecinicu*“ cá de multe ori am fostu flamandu si nu m'ati hranitu, golu si nu m'ati inbracatu, bagatu in temnitia si nu m'ati cercetatu; ducetive! dela faci'a mea si a parintelui meu, voi! pentru carii tóta viéti'a mea am suferitu chinuri, ma si móрте, si inca móртеa crucei; voi pentru carii tóta diu'a mahnindume umblamu! blastamati sè fiti nu de mine nici de parintele meu, — cáci noi tuturor'a dorimu binele — ci blastamati sè fiti de faptele vóstre cele rele, adeca de peccatele vóstre.

Acui internu nu se va turburá si indigná I. Crestini! la audirea sentintiei pecatosiloru si se nu dorésca cea a dreptiloru? Nu m'ati hranitu, nu m'ati imbracatu, si nu m'ati cercetatu in temnitia, dice mantuatoriulu Cristosu, in S. Evangelia de adi. Ací Crestinilor! trebuie se intiegeti pe seracii aceia pe carii in tóte dilele ii indrumati dela usile vóstre fora de a le dá macaru unu darabu de pane, séu unu vestmentu pentru acoperirea trupului celui golu,

séu de a ii consolá candu li se face strambatate. cáci Cristosu insusi n'are lipsa nici de hrana, nici de imbracaminte nici de consolare, aceste tóte i sunt lui garantate dela tatalu nostru celu din ceriuri, ci elu doresce se miluimu pre cei seraci si neputintiosi. „*Adeveru dicu voue, incátu ati facutu unui'a dintru acesti mai mici — mie ati facutu.*“ —

Parasiti dara I. A. de astadi inainte totu acea ce conduce la pecatu; nu mai luptati de adi nainte cu arme fermeatóre sub asia stégu ne norocosu, nu perdeti „*vremile milei*“ cum dice Ioanu gura de auru, ci ve nevoiti in fapte bune; intrebuintiati voi'a cea libera a vóstra spre marirea lui Ddieu, ve feriti, ca diavolulu — acelu verme reu — se nu-si infiga palosiulu seu in cugetele, cuvintele si faptele vóstre, la care in tóta diu'a, ór'a si minutulu si-face pretensia. Veniti la S. Biserica de ve invetiati a sdrobi pe satan'a sub pitiórele vóstre; veniti cáci nu sunt sciuti anii ori dilele, ór'a ori minutulu candu sunteti provocati a dá séma despre tóte faptele vóstre. — Fia dara! ca proni'a Ddieésca se ve povatiu-iésca la limanulu mantuintii vóstre, se ve invrednicésca fora frica a stá la infricosiatulu judetiu. Aminu.

Demetriu Pop'a
parochu.

Taina e casatori'a ori contractu?

Multi sunt dintre jurisconsulti, carii afirma si propaga: cá casatori'a e contractu, ca asia apoi cátu mai siguru sè póta atribuí puterei civile dreptulu deplinu asupra casatoriei.

Facia de parerile aceste ne facemu observarile urmatórie:

Casatori'a nu e contractu, si nici póte avé caracterulu contractului; cáci la facerea, séu mai bine la validitatea unui contractu — (fia elu de ori-ce natura) se cere unu lucru séu unu obiectu ori unu dreptu, asupra carui'a pàrtile contrahende dispunu si pre carele unulu séu altulu dintre contrahendi trebuie si mai in urma se-lu concéda din proprietatea si posesiunea sa. — Asemenea obiecte la ocasiunea efeptuiei casatoriei nu sunt esentiale. — Contractulu conditiunéza unu lucru, unu obiectu, ori unu dreptu; aceste sunt esentiele contractului, pana cându in esenti'a casatoriei precumu ni este cunoscutu, roléza numai persóne, adeca dupa ce casatori'a s'au efectuitu, un'a séu alt'a persóna dintre casatoriti pentru neimplinirea unoru promisiuni nu se desléga eo ipso.

Vedemu dar cá la casatoria, esenti'a e persón'a cu moralulu seu.

De ar fi casatori'a contractu, séu de s'ar puté numí contractu, atunci casatori'a ar trebui sè se supuna capricieloru contrahendi, astufeliu ca durat'a casatoriei, nu altu-cumu, modrulu convietuiei casatoriloru se depinda de la voi'a, ba chiar dela capriciulu contrahendiloru. — Credemu cá e cu totul imposibila, ba intru adeveru e si absurditate! Cáci casatori'a trebuie se aiba de basa moralulu si amórea reciproca a casatoriloru. In asia intielesu dara, casatori'a nu póte se aiba principiulu unui contractu, ci ea stá d'asupra tuturoru principiiloru contractului.

Bas'a casatoriei nu póte fi asia felu de obiecte, care sunt cerintiele unui contractu, ca conformu voiei, séu chiar si capriciulu unui'a séu altui'a dintre contrahendi se si le stramute, — dreptu ce legatuintiele casatoriloru nu potu fi nici obligatiuni neci actiuni. Cáci precumu nu e cu putintia se ne contrahamu la acea ca vomu fi justi si morali — totu asia e unu ce imposibilu, ca casatori'a se fia contractu, séu se aiba cerintiele unui contractu. Si pentru ce? Pentru-cá nu potemu hotari timpulu duratei, séu validitatii ei, ce credemu cá e esenti'a

contractului. Său pôte cineva inchipui vre-o casatoria, la carea s'ar hotărî timpul împlinirii tuturor recerintielor neprevădute — d. e. puterea cineva hotărî timpul amôrei său iubirii unui său altui dintre casatoriti facia de famili'a lor? răspunsul e că „nu“

Esenti'a casatoriei e împreunarea inimilor; si asia fiindu unu actu conscientiosu, ea nu pôte fi desbracata de nimbulu celu are ca actu religiosu.

Principiele contractului aplicate la casatoria sunt chiaru contrarie cu veneratiunea cu carea o respectau si o respectăza omenimea din timpurile cele mai primitive — si se vedemu in ce modu o respectau chiar si pagânii.

Paganii respectau si respectăza casatori'a de actu religiosu. Vedemu d. e. in religi'a Egiptenilor, carea apoi conditioneaza casatori'a dela consacrară dieirei. — Nu altcum Plato in opulu seu intitulatu „de republica“ dice urmatorele: „*Staruimu acolo, ca casatori'a se o arădicamu la trépt'a de taina, adeca de actu religiosu, căci numai casatoriile bisericesci (religiose) sunt salutare societatii si statului.*“

Crestinatatea totu deuna a respectat'o de taina si de actu religiosu; spre intarirea acestoru afirmari aducemu argumentele urmatore: Santulu Ioanu gura de auru dice: „Cur honesta nuptiarum mysteria invulgas? oportet omnia haec depellere, et verecundiam principio docere puellam, et sacerdotes vocare, et praecibus et benedictionibus concordiam conjugii constringere, ut amor sponsi augeatur, et puellae continentia crescat, et omnia quae fiunt, eo spectent, ut virtutis opera ingrediantur in domum illam.“ ér Tertulianu prin urmatorele preamăresce casatori'a dicandu: „Unde sufficimus ad enarandam felicitatem huius matrimonii, quod ecclesia conciliat, confirmat oblatio, obsignat benedictio, angeli renuntiant Pater ratum habet.“

Din tôte aceste predise, câtu si din natur'a lucrului, numai pucinu din argumentele santiloru si a Istoriei ne convingemu, că casatori'a nu pôte avea de basa principiele contractului — prin urmare casatori'a nu e contractu, ci e unu actu religiosu său mai bine disu e *Taina*.

Urosiu Ioanoviciu,
clericu de an II.

Limb'a.

Ér limb'a nimene din ómeni nu o pôte se o domolésca; ne infranata rootate, plina de otrava aducătoare de mórte. Cu dens'a binecuvântamu pe Ddiu si Tatalu, si cu dens'a blastemamu pe ómeni; — au dóra isvorulu dintru aceeași venă isvoresce dulce si amar? Iacob III. 8—12.

Din cuvintele apostolului audite, mai că poteti sci, cumca eu astadi voi se vorbescu despre organulu celu mai micu alu omului, adeca despre limba. Limb'a I. Cr. dupa folosinti'a ei este cea mai binecuvântata si deodata cea mai periculosa. Voiescu a vorbi despre limba. Despre acea limba, cu care laudamu pre Ddiu si cu care blastemamu pre ómeni, carii sunt creati dupa chipulu si asemanarea lui Ddiu. —

Insusi Apostolulu Iacobu se mira de insusirile acestea ale limbei, cu care omulu pica din o estrimitate in alt'a; pentru acea a si intrebatu. *Au dóra isvorulu din aceeași venă isvoresce dulce si amar? său pôte smochinulu se face masline?*

Numai limb'a omenésca conduce la astfelu de estremitati. Limb'a intr'unu minutu se roga, in celalaltu blastema; intr'unu minutu predica dreptate in celalaltu jora

strambu; intr'unu minutu declara iubire in celalaltu resbunare; intr'unulu lauda virtutea, ér in altulu o hulesce.

Insusirea acést'a tainica a limbei pretinde o trevie mare si o statornicie neclatita din partea sufletului. Infrinam cáii, ca ei se nise supue; si ii diragemu dupa placu corabiele de si sunt mari, impinganduse de venturi iuti, se intoreu de o carma mica in *catro voiesce cărmaciulu... éra limb'a nimene din ómeni nu pôte se o domolésca! neinfra-nata rootate, plina de otrava aducătoare de mórte*“

Standu asia lucrulu, credu că folosescu causei, deca cu ocasiunea acést'a voi cuventă despre limb'a omenésca. — Ve rogu se fiti cu luare aminte!

Cautati la universulu lunei; cercati dela sórele celu mai luminatu pana la vermuletiulu celu mai micu, că spre ce scopu sunt create? Priviti natur'a primever'a candu tredinduse din somnulu ei de iernaincepe o viétia noua, său vér'a candu secerea suna sub secerisiulu manosu, său tómn'a candu ni se imbie multimea pómelor, său iern'a candu este acoperita de néua: si intrebati că spre ce scopu sunt schimbările acestea? Au nu spre acél'a ca fiinti'a creata dupa chipulu si asemanarea lui Ddiu privindule si folosindule se se bucure, si se simta indestulare, ér prin indestularea acést'a se se indemne la cinstirea de Ddiu? Uitative la florile campului care nici tiesa nici torcu, si totusi sunt mai frumusu imbracate decâtu Solomonu intru marirea sa, si paserile ceriului care nici ara nici sémana nici stringu in gitnitie, ér tatalu cerescu le hranesce pre ele—cu cantarile lor voióse lauda pre Ddiu si-i multimescu lui. — Si deca natur'a acést'a mare e creata, ca se marésca numele lui Ddiu, atunci cu atât mai tare se poftesce dela omu, care e inzestratu de Atotpoterniculu Ddiu cu facultatea vorbirei, adeca cu limb'a, ca prin acést'a se marésca si se laude numele lui Ddiu. —

I. A. carii ati petrecutu 20, 30, 40 său 70 ani in viétia acést'a, folositati voi óre spre acést'a limb'a vostra.

Cugetatu-ati voi óre la aceea, că ca faptur'a cea mai nobila a lui Ddiu sunteti chiamati la acést'a mai multu decâtu ori care faptura: si apostolulu Iacobu dice despre limba, că cu acést'a laudamu pre Ddiu, asia dara spre aceea ar fi trebuitu se o folositi, fiindcă detorintiele vóstre sunt nenumerate. —

Se suie la milione numerulu acelor'a, carii sunt asia de nefericiti, de a nu cunósce lumin'a evangheliei, carii traiescu fora sperantia in o viétia vecinica, carii nu sci, că din colo de nori locuesce unu parinte cerescu, carele se bucura fórte de întórcerea pecatosului la calea adevărului, la evangeli'a dreptatii; carii nu sci, că ei sunt fii parintelui celui ce a trimisu pre fiulu seu unulu nascutu, ca cu scumpu sangele seu se-ii rescumpere de catusiele pecatului.

Totusi ei aducu jertfa, rugatiune si inchinare unei fiintie mai nalte dupa cumu si-au creat'o ei in inim'a lor.

Noi indiestrati cu atât bunatati cu câtu mai vertosu suntemu indetorati a ne inchinã si multiamí lui Ddiu deca nu cu totu trupulu, dar baremu cu unu membru, micu alu trupului nostru, cu limb'a!

I. Cr. diceti că e cu nepotintia a ne folosi noi limb'a noastră numai spre marirea, cinstirea si inchinarea de Ddiu, fiindcă omulu are dirigatori'a sa, bunulu seu, negutiatori'a său maiestri'a sa, si că si pe langa acestea trebuiesce a face ceva; aveti neaparata lipsa de a conversã cu amicii nénurile său cunoscutii vostri; maideparte atât cugete si necasuri are omulu in viétia acést'a încatu e cu nepotintia de a nu folosi limb'a vóstra la acelea. —

Aveti dreptu I. C. căci pamentulu nu e imperati'a ceriului, si viétia nu e forã de necasu; deprinderile vi sunt de tôte dilele, si in coatingerea vóstra sociala vorbirea este lucrulu principalu. Dar nu ar poté oricare omu asia

se-si duca diregatori'a, bogati'a, negutiatori'a s'eu maiestri'a sa, nu ar poté ore se converseze asia cu cunoscutii, nemurile s'eu amicii lui, ca prin tote acelea se se marésca numele lui Ddieu? Déca diregatoriulu si-ar duce diregatori'a sa dupa consciintia impartindu dreptate fora privire la persóne; déca lucratoriulu si-ar implini punctualu lucrulu s'eu; déca negotiatoriulu ar mesurá cu mesura drépta; déca maiestrulu ar face lucrulu bunu: prin astfelu de fapte ore nu s'ar laudá mai bine numele lui Ddieu, decâtu candu ne am rugá lui Ddieu tota diu'a in sa pe langa aceea amu fi leniosi si insielatori?

Dar ce vedemu in viétia? La diregatori vedemu lenvire ba si aceea cá pentru cinste buctéza caus'a drépta, la negotiatori matarie false, la maiestri marfe rele. In societatile omenesci laude góle, clevelele, insielarea nevinovatiloru sunt lucruri de tote dilele: in locu ca se fia in usu etic'a, virtutea si indreptarea comuna. Despre limb'a acestor'a dice apostolulu „cá e reotate neinfrenata plina de otrava aducátore de mórté.”

Cunósceti animalulu acel'a din a carui gura ese veninu? Astufelu de animalu numai unulu se afla in natura, si acel'a e sierpele. Astfelu de sierpe e omulu, care nu-si folosesce limb'a spre a laudá pre Ddieu, ci spre aceea, ca se blasteme pre ómeni, cari sunt facuti dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. —

In timpurile antice unu filosofu mai renumitu a Greciei a fostu provocatu, ca se faca legea penala. Opulu lui a placutu tuturor si nu au aflatu intr'ensulu decâtu un'a sminta adeca nu au aflatu pedépsa pentru fiulu, care omóra pre parintele seu. Si la intrebare cá de ce nu a adus'o si aceea in legile sale? s'a scusatu dicendu: „Nu am crediutu ca in Grecia se se póta aflá astfelu de fiu depravatu.” — Asia si apostolulu Iacobu scriindu-si epistol'a sa, candu descrie insusirile limbei, nu a crediutu cá se póte afla omu, care se blasteme pre facatoriulu seu de bine, care se blasteme pre Ddieu, de aceea nici nu pomenesce de pecatulu acest'a, ci numai de blastemarea deaprópelui care este facutu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. —

O de ar traí elu in dilele nóstre ca se póta audi cum blestema, cum injura numele celu santu alui Ddieu si a fiului seu, ar dice cá cu limb'a laudamu si blastemamu pre Ddieu, si numai dupa aceea ar mai fi adaugatu cá blastemamu si pre deaprópele, facutu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu.

I. A. nu ve aducu aminte pecatulu injurarei numelui santu a lui Ddieu, care acuma a atrasu in sa si atentivnea politiei, ci remanu numai pre langa cuvintele testului, care dicu „cá limb'a blastema pre ómenii ziditi dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. Si intrebu: au nu audimu in tote dilele blastemuri, asupra deaprópelui la acaror'a audiu ne scandalisamu si ne ingrozimu? Nu audimu ore clevetituri cari storcu lacrimi din ochii nóstri? O! durere, acést'a e asia si nu o potemu negá! I. A. erá datina la jidovii vechi, cá pre celu ce luá indesiertu numele lui Ddieu s'eu la juramentu strimbu s'eu la vre-o aculare nedrépta, se-lu duca afora de orasiu si se-lu ucida cu petri.

Cáti ómeni ar remané acumu in viétia déca ar mai sustá si acuma datin'a ce a fostu la jidovii vechi? Cáti romani ar remané in viétia numai dintre voi iubitoru crestini, carii nunumai cá nu ye ingroziti a sudui dar luati in asemenare cu Ddieu ori ce dobitocu si asia injurati in unu modu fórte uritu pre Ddieulu celu induratu. Crestinii nostri suduie pe totu minutulu pre Ddieu si tote fapturile lui. Si ce e caus'a? Prosti'a lor, necultur'a si datin'a dela parintii sei, asia a auditu pre parintii sei prunculu, asia face si elu déca a crescutu mare. Nu e destulu cá

se acusa strainii la olalta cercandusi drepturile, dar in sa si intre nemurile, ba tocmai si intre frati, svedile, blastemurile, sunt lucruri de tote dilele. — Ba ce e mai multu ómenii aceia, carii se aduna la unu locu pentru de a petrece timpulu in societate mai mare, in locu ca se vorbésca despre cele de lipsa, in locu ca se se svatuiasca cum ar trebui se se incungiure mai bine periclele, cum ar poté se ajutore mai bine romanulu pre romanu; in locu ca se se indrepte moralulu celui ce a pornitu pe o cale ratacita, ei se batjocurescu, si mai multu se imbala, vorbescu nimicuri, strica numele celu bunu a deaprópelui, indemnandu pre celu ratacitu la continuarea celei sale. Nefericitorulu! cugetati cá ve-ti scapá de pedeps'a meritata, findcá dice scriptur'a „*Dlu stá in protiv'a celoru mandrú, tu cine esti care judeci pre altulu?*”

Mai dice apostolulu Iacobu despre limba, cá ea este „focu si o lume a nedreptatii; asia este limb'a intre medularile vóstre, incátu spurca totu trupulu, si aprinde cursulu firei”. Cum se póte ore intielege acést'a? Acést'a I. Cr. se póte intielege asia, cumca limb'a omului aprinsu de manie si resbunare nu cunósce hotaru, ea mintiesce, calumniéza, suduie, blastema, tocmai ca si unu duchu reu esitu din foculu gheenei vecinice. Asia e limb'a omului ca si canele turbatu care nu feresce nimicu, ci unde ajungeacolo musca fia pétra lemnu ori omu. — Precumu ap'a ce esundéza strica tote obiectele care i stau in cale, tocmai asia si omulu aprinsu de manie, nu crutia nici pre Ddieu, nici pre omu, blastema pre toti. Vai aceluia ce voiesce atuncia a o domoli pentru-cá „*naí'a se intórce de o cármica mica in catr'o vrea cármaciulu, dar limb'a nimenea din ómeni nu póte se o domolésca*”.

Limb'a este madulariu micu si se lauda de lucruri mari, dice Iacobu Apostolulu. Veditu-ati candva aprindenduse foculu? O schintea mica cade pe ceva materie aprindiátore, acolo capetandu nutrementu se latiesce totu mai departe, pana candu aburéza cátu de cátu ventulu, atunci sare flacar'a si arde tota cas'a, ba demulte ori sate si orasie intregi. Asia cresce si desmoralisarea omenimei prin unu cuventu spusu fora cugetare in mania. In casele parintesci, in scoli, si in adunarile sociale sunt suflete necorupte, carii nu au cunoscintia despre minciuna, clevetire, blastemu si sudalma, si voi cu vórbele vóstre hulitóre de Ddieu, religie si omenime, semenati sementi'a pecatului desbracandu-i pre densii de chipulu lui Ddieu si facandui urmatorii diavolului. Au nu ve aduceti voi aminte de cuvintele lui Cristosu „*vai lumii de smintéla, dar de trei ori vai omului prin care vine smintél'a, mai bine ar fi lui de si-aru legá o pétra de móra de grumadii lui, si se se arunce in mare, decâtu se smintésca pe unulu dintre acesti mici*.” (Luca XVII. 1—2.)

I. Cr. Omulu este cu mai multa bagare de séma la ori ce decâtu la limb'a sa. Acést'a o lasa se umble de sine, nesciindu aceea cá unu cuventu lasatu fora cugetare póte avea urmari fórte triste. — Omulu déca si-a disu rugatiunea de deminétia, de médiadi si sér'a; atunci cugeta cá si-a implinitu detorinti'a sa ce o a avut'o catra Ddieu, si in órele celelalte a dilei, limb'a lui póte se fia a mamonului, adeca póte minti, calumniá blastemá, si altele. —

I. Cr. acestor'a nu trebuie lasatu cursu liberu. Cáci dice Iacobu apostolulu, cá ven'a unui isvoru nu póte isvorí apa dulce si amara, si nici smochinulu nu póte se produca masline. Si déca acestea nu se pótu intemplá in natura, atunci de ce se abusamu noi de donulu celu mai frumosu a lui Ddieu, adeca de limba, folosindu-o aceea spre blastemarea numelui lui celu santu. Cumu veti poté stá voi naintea fechiei lui sante? ce veti simti voi atunci scjindu cá decâte ori ati batjocoritu numele lui.

Ce veti simți atunci, candu ve voru acasă aceia, a caror'a onóre s'a calcatu in pitióre prin vórbele vóstre? Ce atunci, candu ve voru acasă, că le ati patatu nevinovati'a prin vórbele vóstre desfranate? ce atunci candu spiritele cele injurate voru cere dela dreptatea dreptatiloru res-plata asupra vóstra? --

Grigiti dar I. Cr. de limb'a vóstra grigiti de foculu acest'a, grigiti de sierpele acestu veninosu, cu care ati necagitu, insielatu atâti nevinovati, ati patatu onórea atâtoru ómeni. Infrenati-o pre dens'a cu frenele intieptiunei, folositi-o pre dens'a spre scopulu acel'a, spre care este destinata, adeca spre marirea lui Ddieu. Atunci veti poté fora frica stá la judecat'a cea mare unde veti audí sentin-ti'a cea mai drépta dintre tóte sentintiele. Aminu!

imitatiune de
Ioanu Istinu
preota.

Morburile albinelor.

II. Muced'a séu Cium'a.

(Fine.)

Multi stupari sunt, carii diferitele constructiuni si forme din afora a cosinitieloru, le considera de diferite metode. Eu fora privintia la form'a, la materialulu, din care sunt construite, la metrulu si pusetiunea cosinitieloru ci dupa constructiunea lora din launtru cunoscú numai dóue vechi metode si anume: metodulu vechiu cu fagurii nemisicatori (imobili), si metodulu nou dzierzonianu cu fagurii mobili, — pe cestu din urma germanii 'lu numescu rationulu, ér pre celu vechiu irationalu. Aci nu me intielegu cu germanii, pentru-cà ambele trebue sè se inmanueze cu ratiune.

S'a constatatú deajunsu cumca primavér'a trebue marginita locuinti'a albinelor de dupa poporatiunea lora, pentru-cà asia albinele mai bine se póta cuprinde si aperi locuinti'a si edificiu de inimi si mai bine sè se póta incaldi reciproce. In cosinitiele cu fagurii mobili marginirea se face prin luare faguriloru de prisosu, carii éra si se potu repune candu se vede că albinele au lipsa de ei; éra in cosinitiele cu fagurii immobili, marginirea se póte face numai prin taierea faguriloru si acést'a este ratezarea, de care se folosescu romanii nostri, si fórté bine facu, pentru-cà: de multe ori in lun'a lui Aprilie sunt dile fórté calde, pomii sunt in floriti, caldur'a si nutre-mentulu recerutu pentru prasil'a tinera se afla d'ajunsu, — si déca stupulu nu e retezatu, — regin'a dupa instinctulu ei de imultire, se folosesc de multimea faguriloru si se slobóde la pré multa ouare, — candu apoi in lun'a lui Maiu pre neasceptate urmédia dile fórté reci, séu si bruma — precum s'a intemplatú in anulu 1866 si 1873 — atunci albinele spre a se incaldi reciproce se retragu in afundimea cosinitiei, éra plamad'a remane din diosu ne acoperita, carea apoi móre in numeru mare, si acést'a este caus'a principala din care móre deodata prasil'a adeca si larvele si nimfele de unde apriatu se vede cumca retezarea faguriloru in primavéra se face cu ratiune.

Stuparii voru fi vediutu in sa cumca albinele lapeda nimfe, aprópe de perfectiune si atunci candu numai póte fi vórba de frigu adeca: in Iuliu si Augustu. Multi dicu că: albinele pentru-cà nu au unde si pune nutre-mentulu din lips'a celuleloru góle, si-facu' locu golu prin lapedarea nimfeloru. Acést'a parere este fórté gresita, pentru-cà: albinele dupa instinctulu lora mai bucurosu se despartu de nutre-mentu decâtu de prasil'a tinera, si pre acést'a numai atunci o lapeda candu deja a muríu. Caus'a mortii prasiliei, — pre acestu timpu — nu póte fi alt'a, decâtu caldur'a pré mare.

Económele nóstre dicu: că in lun'a lui Iuniu nu e bine a pune closicele pe óue, pentru-cà fiindu caldur'a pré mare, puii se nedusiescu si pieru in gaóce — chiar asia se in-templa si cu albinele candu caldur'a e pré mare in cosinitie; pentru aceea fórté bine facu stuparii, carii scutescu cosi-nitiele si de frigu si de caldur'a pré mare.

Mai este inca unu reu, prin care prasil'a tinera póte murí in numeru mare, si acel'a este afurisitulu si puturo-sulu *Bovist* (Blutschwamme, buretele calului, pöfeteg), (unu felu de bureti ce crescú pre locurile de pasiune séu pre livedi, in form'a óueloru de gaina, candu resaru sunt albi mai tardiu cam ca gargósiele, si din launtru sunt plini cu nisce farina puturósa).

Acestu burete bine uscatu si aprinsu pre carbuni, sub-cosinitia in câteva minute, imbata tóte albinele. Albinele astufeliu ametite dupa delaturarea fumulu si curatirea aerulu puturos, in câteva minute 'si vinu éra in fire, de putórea bovistulu in sa abia in câteva dile se potú curati.

Se ne intrebamu acum seriosu: óre fumulu de care albinele perfecte se imbéta, nu are putere si mai mare a imbetá si omóri prasil'a tinera? Óre o dosa de opiú prin care unu barbatu se amete, nu póte causá mórtea totala prunculu sugatoriu? Respunsulu nu póte fi altulu decâtu: da.

Deci reu facu toti acei stupari carii se folosescu de fumulu bovistulu séu si de alte midilóce ametitóre pentru albine. Celu mai recomandabilu midilocu de a inblandi albinele dupa parerea mea este fumulu de tabacu, dar si acest'a fórté pucinu.

Din tote cele premerse se vede cumca: „muced'a“ se nasce prin mórtea in numeru mare a prasiliei tinere si ne perfecte, pre carea albinele nu o potú curati din celulele faguriloru. Acést'a apoi trece in putredine, se preface intr'o materie cleiósá si puturósa cam ca ouele clocite, — si prin fermentatiune se descompune chemice si produce veninulu de cadavru, éra din acést'a se desvólta o multime de organisme vegetabile parazitice *), in form'a unoru besicutie pline cu fluidu verde si turbure, ca nesce bureti microscopici (*Micrococcus*, *Cryptococcus alvearis*) carii abia se potú vedé prin unu micros-copu, care aréta de 1500 ori mai mare unu obiectu. Micrococii acestia in scurtu timpu se imultiescu cu miliar-dele, trecu de la o celula la alt'a de la unu faguru la altulu, si prefacu intregu edificiu intr'unu cuibu de mucediala — pentru aceea se si numescu acestu morbu muced'a. Sementi'a (sporon) acestei vegetabile parazitice — ca nisce farinutia fina — prin misicarea albinelor se redica in aerulu cosinitiei, si infectédia totu stupulu, atunci morbulu este incurabilu si fórté lipiciosu. Albinele incéta a mai lucrá, si fiindu că ele nu cadu victim'a acestui morbu — parasescu locuinti'a lora, cérca a intrá in cosini-tiele vecine, si prin aceea morbulu se oculédia si la pra-sil'a altoru stupi, cu dimensiuni infricosiate, pana-ce pus-tiesce intrég'a stuparie, ér stupariulu i mai remanu ruinele si suspinulu.

Midilócele cele mai recomandabile prin care ne po-temu ferí stupii de acestu morbu epidemicu, sunt:

a.) Sè ferimu stupii de pré mare frigu séu caldura pre timpulu élocitiei.

b.) Sè nu nutrimu stupii cu miere cumperata, despre a carei curatienie nu suntemu convinsi.

c.) Sè nu cumperamu, stupi, neci cosinitie séu alte unelte din partile unde esista séu a existatu acestu morbu.

d.) Sè nu deschidemu usile séu ferestile ladiloru cu stupii in timpu rece séu umedu, si se nu nepaciunim albinele fora lipsa, candu sufla venturile reci.

*) Cetesce foisor'a „Albinei“ Nr. 60 62 si 63 a 1873 despre colera, de Dr. Basiliu Pascu, c. r. medicu de regimentu in pensiune. aut.

e.) Sè nu le imbetamu sèu ametimu — pentru ca se fie blande — cu bovistu, sèu alte fumuri puturose.

f.) Sè grigimu de cea mai mare curatenia in si afora de cosinitia.

g.) Sè se tienă totdeun'a proportiune între fagurii si albinele stupului, prin urmare:

h.) Sè nu lasamu matcele se roiésca pré multu ér intemplantuse se roiésca fora voi'a nóstra, atunci roii sei scuturamu éra-si la matce, sèu se-ii inbinamu.

Aceste sunt parerile mele despre muced'a si midilócele de a ne feri de ea.

Voiu inca pucinu a vorbi despre cosinitiele vechi cu fagurii imobili si despre ladile dzierzoniene cu fagurii mobili.

Celu mai mare ajutoriu, ce li potemu dá albinelor in timpurile manóse, esté: a li crutiá ostenél'a la edificarea fagurilor; pentru-cá s'a constatat: cumca pana ce si-zidescu ele unu fontu de faguri, in acela-si timp potu aduná 18 fontu de miere, ér la edificarea unui fontu de faguri consuma 10 — 12 fontu miere si poline. Ac' jace dara adeverat'a diferentia între cosinitiele cu fagurii imobili si între cele cu fagurii mobili.

Fagurii taieti din cosinitiele vechi nu se mai potu repune albinelor, fie cátu de tineri, frumosi, ci sèu se topescu sèu se vendu jidaniloru cu unu pretiu bagatelu (abia cu 40 cr. fontulu); precandu ramele cu fagurii mobili, bine pastrate le potemu repune stupului totu déun'a, sèu se potu mutá dela unu stupu puternicu la unulu mai slabu, si prin acést'a lucrulu albinelor se reduce numai la adunarea nutrementului si crescerea prasilei. Dupa afirmatiunea lui Zivanski resulta dara cá in ladile dzierzoniene cascigulu este indiecit.

Dar' „nici o bucurie fora necadiu“ este unu proverb-romanescu, pre care lu-potemu aplicá la luarea fagurilor mobili. CREDU cá fie care stupariu va scí cumca fagurii luati din cosinitie in lunile calde, prasescu moliile de céra (Tinea cerella,) care in scurtu timpu sfredelu celulele crucisiu curmedisiu, si ii nimicescu de nu mai potu fi intrebuintati.

Acést'a fatalitate a causatu éراسi multa spargere de capu. S'a nascutu intrebarea cá: cumu amu potea pastrá fagurii rezervi de stricarea lor prin moliu (vertégi)?

Unii recomanda a se asiediá fagurii intr'unu vasu cu apa preste carii apoi se se puna unu apasamentu, pentru ca se nu se redice in susu. Scimu insa cu totii cá albinele dupa perfectiunea lor in casulii relasa o pielcutia fórté fina, carea mai multu timpu in apa standu se impute si albinele pierdu fórté multu timpu pana ce 'si curatia fagurii de astufeliu de putrediuni, deci astufeliu de faguri nu ni aducu multu folosu.

Altii éra-si dicu cumca: sè se presere fagurii rezervi cu farina de firidiariu seu pléva. — Acést'a inca este mare necuratenia pentru albine. Li multiamimu de sfatu.

Dathe si Zivansky, au aflu: cá fagurii rezervi mai bine se potu scuti contr'a moliilor, déca ii vomu inchide intr'unu dolafu sèu lada, si totu la cinci dile ii vomu afumá cu sumporu. Acést'a parere se vede a fi mai buna totusi s'a intemplat cá fumulu nu a ajunsu la toti fagurii, si asia nici moliile n'a lipsitu.

Eu inca am avutu multu necadiu cu moliile, — mai cu sèma precandu incepusemu cu metodu dzierzonianu — neavendu destui faguri dela cosinitiele mele de rondu castigati prin retezare ca sei umplu ramele berlepschiane, — m'amu folositu de nesciinti'a stupariloru vecini, si am cumperatu dela ei fagurii retezati, cu aceia am umplutu ramele cátorva roi. Bucuri'a mi-a fostu pré mare, candu am vediutu, cum roii asia indiestrati, se intareau preste asteptarea-mi, — dar necadiulu mi-a fostu si

mai mare, candu preste câteva septemani, fagurii ce ii mai aveam, — cam $\frac{2}{4}$ — toti erau cuprinsi de moliu. Am cercatu cu fumulu de sumpor, dar pucinu m'am ajutat.

De órece insa larvele si nimfele albinelor nu potu suferi frigulu, am venitu la idea cumca nici larvele fluturilor de céra — adeca moliile care traiescu in asemenea temperatura — nu potu invia din óuele puse déca fagurii s'ar asiediá la locu rece, — deci spre a me convinge despre adeveru am alesu patru faguri carii mi se pareau a fi mai potriviti pentru prasirea moliilor si ii am dusu intr'o ghiatiarie in satulu vecinu, acolo a statu din Aprilie pana in 25 Iuliu — candu spre bucuri'a mea ii am aflu chiar asia precum ii am dusu. Am repetitu acést'a proba si rezultatulu a fostu acela-si; de unde fia care se póte convinge cá spre sustinerea fagurilor rezervi, midiloculu celu mai bunu este frigulu. — Didirea unei ghiatiarii la o stuparie de 100 cosnitie se restédie binisioru; ér déca vomu socoti folosulu tienerei unoru bucate sèu carnuri si benturi acolo — precumu si vinderea ghiatiei pentru unele cause de morbi — ghiatiari'a nesmintitu trebue cladita.

Totu acesti faguri ii am mai tienutu apoi a casa in caldura si dupa optu dile ii am aflu cuprinsi cu moliu. De aci se vede cá óuele pentru moliu a fostu deja puse inca de tómu'a, si cumca neci in celu mai mare frigu nu pieru, in tocmu ca si óuele de omida care pre crenguti'a pomului remanu preste iérna, si numai candu au caldur'a receruta invia.

In Nr. 18. ex 1872. a stimatei fóie „Lumina“ am facutu iniciativ'a spre a indemná publiculu romanu la inbratiosiarea stuparitului, ér deosebi am recomendatu stupariloru nostri introducerea stuparitului dupa metodu dzierzonianu. In Nr. 23 alu acestei fóii din acela-si anu vorbindu despre rasele albinelor, in fine m'amu adresatu catra toti stuparii romani, ca se-mi tramita dóue albine din fie care pregiuru romanescu fora diferentia de provincia politica, si se-mi faca cunoscutu; déca esista undeva morbulu muced'a? De atunci a trecutu unu anu ér albinele si responsulu cerutu am primitu numai dela dlu, Teodorn Papu notariu in Cherechiu in Comt. Aradului, adeca dela unulu. Si ca sè nu se póta escusá stuparii nostri, cumca nu li cunoscuta „muced'a“; pentru aceea fuseiu silitu a incomodá *) O. Redactiune a fóiei nóstre bisericesci „Lumina“ cu publicarea descrierei acestui morbu.

In fine inca unu respunsu tuturor fratiloru stupari carii pre cale privata m'au interpellatu cá pentru-ce nu-mi plinescu promisiunea facutu adeca edarea „cartii de apicultura.“ Am intardiatu cu edarea cartii, pentru-cá, candu am promis edarea ei, si mie mi s'a fostu promis — din óresi care-va parte, ajutoriu spre tiparire, care mai tardiu, mi s'a denegatu.

Am intardiatu cu edarea cartii pentru-cá am aflu de bine a cercetá si espusetiunea universală din Vien'a ca si acolo se mai vedu si studiediu, cele ce ar mai lipsi spre completarea cartii promise.

Éra caus'a causeru intardierei este: cá starea mea materiala, in midiloculu calamitatiloru aniloru din urma de o parte, éra de alta parte sustinerea prunciloru mei la scólele din cetatile vecine, — nu-mi permite a suportá spesele tipariului — si tipografii lucra numai pre bani gat'a.

Aliosiu, in 25 Ianuariu 1874.

Vincentiu Schelegianu,
parochu si asesoru consistorialu.

*) De foliu nu. Economi'a trebue astadi mai multu pretinita si decatu scientiele.

VARIETATI.

== *Actulu introducerii Preasantiei Sale dlui nou episcopu diecesanu alu nostru se va petrece in biseric'a catedrala din Aradu, Duminec'a viitoria, in 3¹/₁₅ Februaru, nainte de inceperea santei Liturgii, si anume la 10 ore nainte de médiadi.*

+ Parintele Vincentiu Schelegianu parochu in Aliosiu si asessoru consistorialu in dieces'a Aradului, autorele mai multoru articli din sfer'a stuparitului publicati in „Lumina” — dupa mai multe caletorii pre la stuparii germani, spre a studiá apicultur'a rationala fu esmisu de catra ministeriulu reg. ung. de agronomie ca deputatu la congresulu stupariloru germani convocat pre 10. Sept. 1872 in provinci'a si urbea Salisburgia. Acolo nu numai a studiatu metodele si inventiunile noué; ci in siedinti'a din 12 Sept. a tîenutu de pe tribuna si o prelegere, „despre oprirea stupului de la roire.” Dupa acést'a numai decátu parintele Schelegianu fu insinuat de membru ordinariu alu acelu congresu. Nu multu dupa aceea fu alesu de membru onorariu a reuniunei de stuparitu, matasaritu, pomaritu si gradinaritu din Silesia-borussian — despre ce prin epistol'a presiedintelui Leppelt din 26. Dec. 1872 fu incunoscintiatu, trimitiendui-se diplom'a. Parintele Schelegianu, dupa rentórcerea sa a casa a reportatu inaltului Ministeriu de agricultura despre esperintiele cascigate, substermandu si unu proiectu despre latirea apicultur'e rationale in patri'a nóstra, la care inaltu același ministeriu prin responsulu seu din 15 Dec. 1872. Nr. 785. si-a esprimitu indestulirea si recunoscintia. Inaltulu ministeriu reg. ung. de agricultura in urmarea raportului facutu de parintele Schelegianu a incuviintiatu infiintarea reuniunei de stuparitu din Buziasiu in comit. Timisiului, care acuma numera preste 300 membri, (mai toti germani) — si este aplecatu a incuviintia si infiintarea unei reuniuni romane decu s'ar cere. Schelegianu, dupa pracs'a si esperintiele sale, a construitu si espusu in Vien'a o cosnitiu cu totul noua, in care unu stupu se póte impartí in trei roi maestriti, s'ar trei roi slabi se potu imbiná fora nici o grectate, ér regin'a se póte opri dela pré multa ouare. Cosniti'a acést'a fu aprobatu de cea mai buna dintre tóte cele de pana acumu cunoscute, ér parintelui Schelegianu i se tremisa de catra juriulu internationalu alu espusetiunei universale diplom'a de onóre si recunoscintia. Felicitandu pre parintele Schelegianu pentru rezultatele frumóse ce le desvóltu in acestu ramu alu economiei nationale si pentru onórea ce ni-o face nantea popóreloru mai culte, dorimu ca pe acést'a cale se-lu vedemu insocitu de multi romani!

W ** Tenerimea romana aradana, Dumineca in 3¹/₁₅ Februaru, va arangia o petrecere de jocu in localitatile Domnului Georgiu Dogariu (strata telechiana Nr. 15.) Petrecerea va fi o simpla si modesta petrecere romanésca, carei'a va premerge si o prelegere publica data de tenerimea clericala, la cari publiculu nostru e pofitu cu tóta onórea.

Numerulu de facia contienendu o cóla — celu prossimu va aparé numai jol'a viitoria.

Concursu.

1

Prin mutarea preotului Ioanu Vusdea, parochi'a din Zimbru devenindu vacanta, pentru deplinirea ei se escrie concursu pana la 17 Februaru a. c. in carea diua va fi si alegerea. Recurentii au a-si tramite recursele loru P. O. D. protopresviteru in Ienopolea (B.-Jenó).

Emolumintele acestei parochie sunt: 1/4 sesiune de pamentu, biru dela 120 de case, stólele indatinat si cuartiru cu gradina.

Zimbru, la 6 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

CONCURSU

3

1) pentru vacant'a parochia din O. Apateu Protopresviteratulu Oradii-mari; alegerea va fi in 31. Ian. c. v. a. c.

Emolumentele sunt: Un'a sesiune de pamentu aratoriu, biru dela 120. de casi câte o vica de bucate in grauntiu, stólele indatinat, si cuartiru liberu. — Datu in O. Apateu, in 6. Ianuariu. st. v. a. c.

2) Pentru vacant'a parochia din Hidisielulu de susu, Protopresviteratulu Oradii-mari, alegerea va fi in 30. Ian. c. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu aratoriu, biru câte o vica de bucate in grauntiu dela 140. de casi, stólele indatinat, si cuartiru liberu. — Datu in Hidisielulu de susu in 7. Ian. st. v. a. c.

3) Pentru vacant'a parochia din Calea-mare Protopresviteratulu Oradii-mari, alegerea va fi in 30. Ianuariu. st. v. 1874.

Emolumintele sunt: Pamentu aratoriu de 8. chibele de semanatura, biru câte o vica de bucate in grauntiu dela 120. de casi, stólele indatinat, si cuartiru liberu. — Datu in Calea-mare in 13. Ianuariu st. v. 1874. —

Doxitorii de a recurge la aceste vacante parochii, au a-si tramite recursele loru bine instruate dupa „Statutulu Organicu” adresate comitetului parochialu, trimitiendule deadreptulu Protopresviterulu tractualu alu Oradii-mari — pana in 29. Ian. st. v.

Datu in Oradea-mare, 13. Ianuarie 1874.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu Protopresviterulu tractualu alu Oradii-mari.

Simeonu Blca.

Protopres. Oradii-mari.

Concursu

1

pentru deplinirea parochiei vacante din Rosi'a in protopresviteratulu Ienopolei, cu carea sunt impreunate 1/2 de sesiune pamentu aratoriu, biru dela 100 de case, stólele indatinat si cuartiru cu gradina, — prin acést'a se escrie concursu pana la 10 Februaru a. c. in carea diua va fi si alegerea. —

Recurentii sunt avisati in acestu restimpu a se presentá odata la biseric'a de aici'a, éra recursele instruite cu cele necesarie a le substerne P. O. D. Protopresviteru tractualu la Ienopolea (Borosjenó).

Rosi'a, la 1 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

Concursu

1

pentru deplinirea parochiei vacante din Buhani cu carea sunt impreunate 1 sesiune de pamentu aratoriu, biru parochialu dela 80 de case, stólele indatinat si cuartiru bunu cu gradina, — prin acést'a se escrie concursu pana la 14 Februaru a. c. candu va fi si alegerea. Recurentii sunt avisati in acestu restimpu a se presentá odata la biseric'a de aici'a, éra recursele instruite cu cele necesarie a le substerne P. O. D. protopresviteru tractualu la Ienopolea (B.-Jenó).

Buhani, la 6 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

Edictu.

3

Mari'a Gerlea nascuta in P. M. Valani carea inainte de acést'a cu 7. luni si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu Dimitrie Blag'a totu din P. M. Valani, fora a se scí unde se afla; prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie 1874. s. v. se se presentiede nantea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului, — caci la din contra caus'a divortiala radicata de catra amintitului ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru Santei nóstre bisereci. Datu din Siedinti'a Scaunului Protopresviterulu gr. or. alu Papmezeului tîenuta la Rabagani in 7. Decemvre v. 1873.

Ella Moga,
protopresbiterulu Papmezeului p. esiedinte.

Ioanu Corbutiu,
notariu.

Edictu.

3

Raveic'a Bince nascuta in Rabagani — carea inainte de acést'a cu 1 1/2. anu si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu Teodoru Popa din Rabagani — fara a se scí unde se afla — prin acést'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie v. 1874. se se presentiede nantea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului caci la din contra — caus'a divortiala radicata de catra amintitului ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre bisereci.

Datu din Siedinti'a Scaunului Protopopescu gr. or. alu Papmezeului tîenuta in Rabagani la 7. Decemvre v. 1873.

Ella Moga,
protopresbiterulu Papmezeului p. esiedinte.

Ioanu Corbutiu,
notariu.